

A török nyelv idegen elemei.

(Ötödik közlemény.)

Nador, a hódoltság korabeli török nyelvben gyakori szó a magyar *nádor* és *nádorispán* szó átvétele. Előfordul mint *nadorispan-oghlu* azaz nádorispán fia is.

nanaj, a póriasi nyelvben nemet jeleut; *mangiz nanaj*, pénz nincs; *šinanaj*, egyáltalában nincs, *hič jok*. Czigány nyelvi átvételnek tartják LUGAT.

nasade, HAMMERNél dunai hajó-féle jelentéssel fordul elő. MIKLOSICH közvetlen magyar átvételnek tartja a *naszád* szóból, mely egyébiránt egyes szláv nyelvekben is megvan.

navi, evezős és vitorlás nagy hajónak a neve; *grand bateau à rames et à voiles*. BARB. az olasz *navi* átvételének tartja. E hajó régebben *karavi* és *meliksa* neveken volt ismeretes.

navlun, hajósműszó; *location d'un navire pour le transport des marchandises* BARB. V. ő. *navlun ile tutmak* hajót kibérelni. Az új-görög *ναῦλον* átvétele.

nemče, *nemse*, német, osztrák; *autrichien et en général allemand*; *nemčeže* németül, *nemse memleketi*, Ausztria. A délszláv alakok mellett a görög illetve bizánczi *νέμετσι*, *νέμετσης* alakok is tekintetbe veendőek.

nemes, a magyar nemes szóval azonos, *gentilhomme* ZEN. Hódoltság korabeli magyar átvétel, mely az egykorú török íróknál gyakrabban fordul elő.

nergiz, nárczis, narcisse. A görög *νάρκισσος* valószínűleg perzsa közvetítéssel került az oszmánliba. Több keleti nyelvben is meg van e kifejezés.

nilufer, lotusz virág, *nénuphar*; *ak nilufer* kék lotusz. Vul-

garis kiejtéssel *ulufer*-nek hangzik. E szót, melylyel néha a szultán-nöket is megezimezik, görög eredetre vezetik vissza.

nota, jel, zene, jegyzék; *signe*, *note de musique*, *annotation*. Mindhárom jelentésében az olasz *nota* átvételének látszik. Mint diplomáciai jegyzék a francia *note* újabb átvétele.

numero, szám, *numéro*; *gazeta numero**szu*, újság szám; *ev numero**szu*, házszám. Újabb francia átvétel.

Obus, *obus*; *obus topu*, *obusier*. A francia *obus* szó újabb átvétele.

oka, *okka*, mérték, *poids ture* valant 400 dirhems; *okkalik*, egy okkás. Az arabból kölcsönvett szót a görög *οὐγκια*-ból származtatják.

olta, hajósműszó, jelenti a hajónak jobbra-balra való mozgását; *rouilis*, *bordée*; *olta vurma**k*, ide-oda járni. BARB. az olasz *volta* átvételének tartja.

ombre, terre d'*ombre*. Az olasz *ombria* átvétele, mely egyúttal helységnév.

ombrela (*omrela*), napernyő, *parapluie*. JUS. Az olasz *ombrella* újabb átvétele, mely az arab *šemsije*, *šemsije* rovására kezd terjedni.

oraniča, hosszú keskeny dunai hajó ZEN. MIKLOSICH a bolgár *vranica*, szerb *oranica* szókkal hozza etymologiai összeköttetésbe.

orča poža, l. *orsa*.

ordino, megrendelő lap, *billet à ordre*; arabos kifejezéssel *sipariš tahvili*. Az olasz *ordino* újabb átvételének látszik.

orfan, árva, *orphelin*; *orfane*, cselédleány, fille *servante* BARB. E ritka használatú szó, melynél sokkal szokottabb az *öksüz* és *jetim*, a görög *ὀρφανός* átvétele.

orkinoz, egy hal neve, *poisson du genre dauphin* BARB. AHMED VEFIK pasa Lehéje az olasz *orsa* görögösített átvételének tartja. Az új-görögben *ὄρκα*-nak hangzik.

orsa, hajós műszó, jelenti a fedélzet egy részét, *babord*. V. ö. *orsa etmek* *virer de bord sous le vent*; *orsa poža* (*orza poggia*) *louvoyer*, *aller à l'aventure*. Ezen olasz eredetű kifejezésnek a változata az *orča paža* is, mely mint hajósműszó, szintén ugyanazt jelenti BARB. Az olasz *orza* szóból különben még az *orsamalak* ige is képződött 'virer sur babord' jelentéssel.

ortanča, virágnév, hortensia. Ez európai nevén kívül *zapon-gülü* vagyis japáni rózsának is nevezik a törökök.

ökse, madárpép, glu; *ökse cibuhu*, gliaux pour attraper les oiseaux. BARB. a görög *lész*-ből származtatja.

Pačuz, halfajta, poisson de la famille de muge. MEYER a görög *πατσός* szóval hozza összefüggésbe.

pagurja, halfajta, crabe de petite saille. Az új-görög *παγορί* többes számu alakjának átvétele; v. ö. ó-görög *πάγορος* egyes számú alakját.

palamar, hajósműszó, amarre, gros câble; *palamar* gözü, l'oeil de l'amarre. BARB. az olasz *paramarre* átvételének tartja. V. ö. BON. szerint ol. *palamara*.

palamud, halfajta, de la famille des scombéroïdes, thon; *cingene palamudu* thon de tzigane. Az új-görög *παλαμιδα* átvétele. — *Palamut*-nak hangzik egy tölgy-féle fa, gland, fruit de chêne, mely szintén idegen eredetű, az új-görög *βαλανιδι* átvétele BARB.

palanka, erődítés, petite fortification, palusade. A hódoltság korabeli török nyelvben *palank* alakban is előfordul. A magyar *palánk* átvételének látszik. V. ö. olasz *paranco*.

palanko (*palanka*), hajósműszó, a terhek emelésénél használják, pour enlever des fardeaux. V. ö. francia: *paran*. Az olasz *paranco* átvétele BARB.

palaserte, hajósműszó, madriers, porte-haubans. Az olasz illetve vel. *parasertie* átvétele BARB.

palaska, puskaportartó, poire à poudre; *suvari palaskasi*, a lovasok tüzője. BARB. a magyar *palaczk* átvételének mondja; noha tekintetbe veendő a délszláv nyelvi adalékok is.

palasturpa, hajósműszó, écouvillon. BARB. az olasz *palla stopaccio* átvételének mondja, a nélkül, hogy a hangtani nehézségekről számot tudna adni. Valószíűbb a BON. föltevése, a ki az olasz *palla a stoppa* alakot látja benne.

palatinos, nádor, palatin de Hongrie BIAN. A magyar nyelvi *palatinos*-nak hódoltságkori átvétele, mely ma már nincs többé használatban.

palatir, ablak, fenêtre. E szót, mely a mai nyelvben ismeretlen, ZENKER a görög *παράθυρον* szótól származtatja.

paljos, tör, kétélű kard, petite épée à deux tranchants, poignard; *paljos gibi ikü jüzlü*, két arczú, mint a tör. MEYER a

magyar *pallos* szótól származtatja, noha a vele összefüggő *pala* szót török eredetűnek ismeri el.

palto, felöltő, surtout, paletot. BARB. a spanyol *paltoque* szóból származtatja, noha sokkal valószínűbb a francia *paletot* átvétele.

panajir, országos vásár, búcsú, assemblées foraines. Eredete a görög πανήγυρις szóra vezethető vissza, míg az új-görög πανορι a török szó visszavételének látszik. A török humor *jena-jer*-nek, azaz rossz helynek is gunyolja.

panaroma, vásári látványosság, panorama. Ujabb francia átvétel.

pandespan, tejes kalács, süteményféle. A francia pain d'Espagne (spanyol kenyér) átvétele.

pandul, zsandár; *pandul basi*, főzsandár. Azonos a magyar *pandur* szóval, mely egyébiránt egyéb balkán nyelvekben is megvan. Hódoltság korabeli átvétel lehetett.

pantalon, széles nadrág, európai salvár, pantalon à l'euro-péenne. BARB. Az olasz *pantalone* átvételének tartja, noha a francia átvétel még valószínűbb.

panukla, pestis, la peste. ZENKER a görög πανουκλα-ból eredeti e szót, mely egyébiránt a mai nyelvben ismeretlen.

panžur, függöny, ablakrostély, persienne, jalousie. A Lehče a francia *abat-jour* átvételét látja e szóban, noha a perzsa *penžere* szó még közelebb áll talán hozzá.

papa, pápa, pape; *rim papa*, római pápa, *papalik*, pápaság. Átvétel az európai nyelvekből.

papadia, növényféle, camomille. Az új-görög παπαδια átvétele. Ugyanígy nevezik még a görög papok feleségeit is.

papafingo, hajósműszó, voile du mât de perroquet. Az olasz illetve vel. *papafigo* átvétele.

papaz (*papas*), pap, szerzetes, prêtre, moine; *papaz-oghlu*, pap fia (szitok szó). A görög πάπας átvétele.

paraçol, hajósműszó, servent à réunir deux autres pièces. BARB. az olasz *bracciuolo* átvételének tartja.

parakan, *parkan*, a török hódoltság nyelvében gyakori használatu szó. Valószínűleg a magyar *párkány* átvételével van dolgunk.

paraket, hajósműszó, eszköz mellyel a hajó gyorsaságát

mérik, loch; *paraket oltasi*. Az olasz *barca* diminutivumának, a *barchetta* szónak az átvétele.

parlamento, parlament; újabb európai átvétel.

parlatorio, vizsgálati terem, *parloir*. Az olasz *parlatorio* átvétele.

parola, paranasszó, *mot d'ordre*, *mot de passe*. Olasz átvétel, mely a régibb török kifejezés rovására használatos.

partita, kereskedelmi műszó, *compte*, *compte-courant*; *partita aĉmak*, folyó számlát nyitni. Az olasz *partita* átvétele BARB.

pasaport, útlevél, *passoport*; v. ö. a törökösebb és még szintén használatos *jol tezkeresi* (útlevél) szót. Az olasz *passa porto*, fr. *passoport* kettős átvétele, v. ö. *pasaporto* alakot is.

paskalja, husvét, *pâques*. V. ö. *bijük paskalja* husvét, *grande pâques*, *küçük paskalja* karácson, *noél*. A görög *πασχαλτα* átvétele.

pasta, édességféle, *mélange de farine de certains grains*. Az olasz *pasta* (fr. *pâte*) újabb átvétele.

pastav, egy darab kelme, *pièce de drap à bande étoilée*. BARB. a magyar *posztó* átvételének tartja. V. ö. még a *basta*, *postal* alakokat is ZENKERNÉL, és a délszláv egyezéseket.*)

pasteka, hajósműszó, *terme de marine*. BARB. az olasz *pastecca* alakot látja benne.

pastirma, sózott és füstölt hús, *viande salée et préparée avec des herbes*. MEYER a görög *πάστωμα* szóból származtatja, és az új-görög *παστουρής* alakot török visszavételnek tartja.

patante, *patent*, okmány, *patente*, *diplôme*, törökösen *berat*; *patenteli*, *pátenses*. Újabb olasz átvétel.

patates (*patate*), *krumpli*, *pomme de terre*, törökös szóval *jer elmasi*, földi alma. Igen elterjedt európai átvétel. A köznyelvben *potates*-nek hangzik.

patiska, vászonféle, *toile de lin ou de chauvre qui sert à faire des turbans*. Az olasz *batista* (fr. *batiste*) szó átvétele, v. ö. magyar *batiszt*.

patrik, *patriarkha*, a török birodalomban lakó, keresztény felekezetek fejei, *patriarche*; *patrik-hane*, a *patriarkha* lakó-székhelye. Az arab úton jött *batrik* szó kétségkívül bizanci eredetű.

patrona, *patruna*, régebben *vicze-admiralis*, vagyis *amiral*

*) V. ö. szb. *postav*: linteum.

száni. Az olasz *padrone* átvétele. Ugyanilyen alakja van egy hajós-műszónak is l. **BARB.**

peče (*beče*), fátyol, voile; *beče barlari*, fátyolkötő **ZEN.** A délszláv *peča*, *pečija* alakokon kívül **MIKLOSICH** az olasz *pezza* alakot is számba veszi.

pečeta, törülköző, asztalkendő, serviette de main et de table. **BARB.** az új-görög *πετσέτα* átvételének tartja.

pedavra, fazsindely, planchette de chène, petite planche. **BARB.** a görög *πέταυρον* pluralisa átvételének mondja.

peksemet, kétszersült, biscuit, galette. Nyilván összefügg vele a *simid*, *simit* szó, mely czipót, perezet jelent és a melyet görög eredetűnek tartanak. A *peksemet* szó az arab nyelv révén jutott a törökbe.

pelanja, planirozásra szolgáló eszköz, outil. **BARB.** a görög *πλάνια* szó másának tartja, mely azonban szintén európai átvételnek látszik, v. ö. fr. *plane*.

pelankete, boulet barré ou ramé. Az olasz *planchetta* átvétele.

penez, magyar pénz, petite monnaie hongroise **ZEN.** Hódoltság korabeli magyar és délszláv átvétel.

pentafil, növénynév, pentafileoun. A görög *πενταφύλλον* átvétele.

perkende, kis kalauzhajó, petit brick des corsaires. **BARB.** az olasz *brigantino* szó másának tartja, mely valószínűleg arab úton jutott a törökségbe.

pero, ékszer, bijou, diamant en forme de poire; *pero küpe*, gyémánt fülbevaló; törökösebben *armudije*. Az olasz *pera* átvétele.

peruka, paróka, perruque. Ujabb európai átvétel.

piale, edény, csésze, coupe bowl **BIAN.** E perzsa úton átjött szó eredetét a görög *φιάλη* szóban keresik.

picin, kis majom, singe de petite taille. Valószínűleg az olasz *piccino* átvétele.

pide (*pite*), lepény, gâteau plat. A magyar *pité*-vel azonos szó. Eredetére nézve v. ö. az új-görög *πίτα* alakot, melynek ugyanilyen hangzású magyar változata is van.

pijango (*pijanko* **Šak.**), lutria, loterie. Az olasz *pianco* átvétele, mely nevet a játék olasz feltalálójától **BIANCHI**-tól vette l. **MEY.**

pijasa (*pijača*), a *piacz* szóval azonos jelentésű, place, mar-

ché, prix courants. Az olasz *piazza* átvétele. Ujabban főleg kereskedelmi műszóként használatos.

pijata, edény, tál, plat, assiette, törökös szóval *tabak*. Az olasz *piatto* átvétele.

pilaki, hal étel, matelotte de poisson, sorte de bouillabaisse.

BARB. a görög *πλακή* átvételének tartja. V. ö. *papas jahnisi*.

piliž, csirke, csibe, poulet. MIKLOSICH európai eredetűnek tartja, noha a délszláv alakok jó része (szerb *pilidž*) török átvételnek látszik.

pines, kagylóféle, espèce de moule, coquillage. BARB. a görög *πίννης* átvételének mondja, mely egy *πίσσα* szónak a genitivusa.

pinkošt, a pünkösöd szó török átírása, mely főleg a hódoltsági időkben divatozhatott.

pinte, mérték neme, pinte (measure de liquide) ZEN. A hódoltság idejében volt használatos, a midőn a magyar és délszláv nyelvek révén vált ismeretessé.

pirlanta (*pirlanti* BARB.), brillant, diamant taillé. Az olasz *brillante* átvétele.

pirnal (*pirnar*), faféle, houx, arbuste épineux; *pirnar* kömürü, e fának a szene. MEYER az úgörög *πρινάρι*, *πουρνάρι* átvételel látja benne.

pisi, halféle, turbot ou barbue. Az olasz *pesce*, illetve velencei *pesse* átvétele BARB.

piskopos, püspök, évêque; *piskoposluk*, püspökség. A görög *ἐπίσκοπος* átvétele. — A hódoltság nyelvében *pišbek* alakkal is előfordul e szó; ZENKER szótára egy *pisbog* alakot is említ. V. ö. magyar *püspök*.

pistov, pisztoly, pistolet; *žeb pištovu*, zsebpisztoly. BARB. az olasz *pistoi*a átvételének tartja, holott valószínűbb a magyar vagy délszláv alakok átvételi esete.

pořaća, sütemény, gâteau, galette. A Lehče a *bořaća* kifejtést tartja helyesebbnek és a török *bořu* szóból származtatja. Valószínűbb azonban, hogy az olasz *focaccia* változatával van dolgunk, és abból a nyelvből kerülhetett a törökbe, mely a magyar *pogácsát* is közvetítette.

pojraz, északi szél, borée, vent du nord-est; *pojraz jeli*, északi szél. A görög *βορέας* szó mássa.

police, váltó levél, lettre de change; *policeži*, uzsorás. Az olasz *polizza* átvétele.

polis, rendőrség, police; *polis zabiti*, rendőrtiszt. Ujabb francia átvétel, mely a régi *subasi* szót szorította ki.

pomata, hajkenőcs, pomade. Ujabb francia átvétel.

porkolab, a török hódoltság iróinál gyakran olvasható szó, mint a magyar *porkoláb* átvétele.

porlan, porcellán, porcelaine. Ujabb francia átvétel, a régiebb *čini* rovására.

portokal, narancs, orange. Nevét *Portugalia*-tól vette, mely az új-görögben is megvan mint *πορτοκάλι*. Valószínűleg görög átvétel.

posta (*pošta*), posta, poste, courrier; *šehir postasi*, helyi posta, *posta vaporu*, gyors hajó, *posta-hane*, postahivatal. Olasz átvétel.

postal, papucsféle, minőt a janicsárok viseltek; espèce de pantoufle. MIKL. délszláv alakokkal veti egybe, noha a görög és bolgár alakok török kölcsönvételeknek mutatkoznak.

pota, agyagedény, vase en terre. MEYER az olasz *potta* átvételének tartja, v. ö. fr. *pote*.

potur, ránczot vető ruha, vétement large; *potur šalvar*, bugyogó. MIKL. délszláv alakokkal veti egybe, a nélkül, hogy idegen voltát be is bizonyíthatná.

poža, hajósműszó, tribord; *orsa poža*, jobbra-balra, *požalamak*, *poža etmek*. Eredetét illetőleg l. az *orsa* szónál.

prama, kétevezős bárka, barque à deux rames. BARB. a görög *πέραμα* szót látja benne; v. ö. olasz *prama*, mely azonban másféle hajót jelent.

pranka (*pranga*), gályarabság, chaîne de galériens, galères. BARB. az olasz *branca* szót látja benne.

prasa, póréhgyma, poireau. Az ó-görög *πράσον* pluralisának átvétele, v. ö. az arab *ferasijun* ugyanilyen eredetű alakját.

pribek, a hódoltság nyelvében fogadott, többnyire keresztény zsoldosokat jelentett. Azonos a magyar *pribék* szóval. Népetymológiai változatban *piri-bek*-nek is hangzik.

prins, herczeg, prince. Ujabb francia átvétel. Népies és egyuttal népetymológikus kiejtése *pirinž*, mely egyuttal rizst is jelent.

protesto, protestation, protêt d'une lettre de change; *protesto kjādi*, acte de protêt. Az olasz *protesto* ujjabb átvétele. Mint kereskedelmi műszó használatos.

prova, próba, épreuve; *prova etmek*, megpróbálni. Az olasz *prova* ujjabb átvétele.

puluk, nehéz kocsi, grande et lourde charrue. BARB. a lengyei *plug* mását látja benne.

puntal, hajósműszó, charpente qui entoure le navire. Az olasz *pontuale* átvétele.

punza (*pumza*, *panza*), pierre-pouce, bimstein. Európai átvételnek látszik, v. ö. fr. *ponce*, ol. *pumice*, orosz *pemza* MEY.

pupa, a hajó hátsó része, arrière du navire. Az olasz *poppa* átvétele.

pupla, pehely, duvet, plumes fines. MEY. a görög πούπουλον szóval hozza összefüggésbe.

pusula, jegyzék, czédula, note, petit cahier; *kajd pusulasi*, anyakönyvi kivonat. Az olasz *bussola* átvételének látszik. Azonos a *boussole* jelentésű szóval is.

pusulan, agyag-féle, terre ferrugineuse. Az olasz *pozzolana* átvétele BARB.

Radikja, cichorium divaricatum. MEYER az új-görög ραδικα szónak pluralisát látja benne; v. ö. latin *radix*.

rafadan, lágyra főtt tojás, oeuf à la coque. E szót, mely az arab nyelv útján került a törökbe, az új-görög ρουφητόν-ból származtatják; v. ö. αῤῥὰ ρουφητά, lágyra főtt tojás.

rampa, hajósműszó, grapins d'abordage; *rampa etmek*, jeter le grapin. BARB. az olasz *rampini* változatának tartja.

raporto, jelentés, compte-rendu. A hivatalos nyelv elfogadott műszava. Ujjabb olaszosított átvétele a franczia *rapport* szónak.

raspa, ráspoly, brosse en métal; *raspa ile arka kašir*, ráspolylyal vakar hátat (közms.). Az olasz *raspa* átvétele.

raša, durva szövetkelme, étoffe commune, camelot, serge. BARB. a német *rasch* átvételét látja benne, noha közelebb áll hozzá az olasz *rascia*. V. ö. magyar *rása*.

ratin, résine. Az új-görög ρητινή mássa, mely arab úton került a törökbe. Ma már alig van használatban.

ražun, ok, bizonyíték, raison, motif. Az olasz *ragione* ujjabb átvétele BARB.

recete, orvosi rendelvény, ordonnance de médecin; *recete juzmak*, rendelvényt írni. Az olasz *ricetta* újabb átvétele.

reçine, résine, baumharz, matière visqueuse du pin. Eredetere nézve azonos a *ratin* szóval. Szintén arab úton jutott a törökbe. Az új-görög *ρετινι* már török visszavételnek látszik.

rezaki, nagyszemű szőlőfaj, espèce de raisin à gros grains. Arab közvetítéssel jutott a törökbe. Eredetét MEYER az európai *rosaceus*-ban keresi.

reži, dohánymonopolium, a francia *régie* szó átvétele, melyel az idegen kézben levő dohánymonopoliumot jelölik.

rial (*irjal*), spanyol pénznem, réal: *nemçe rial*, tallér, *fransiz riali*, francia pénz. A *real* szó európai átvétele.

riala (*rijala bej*), tengernagy, contre-admiral dans l'ancienne marine ottomane. Az olasz *reale* átvétele.

rif (*irif*), mérték, rőf. Hódoltság korabeli magyar átvétel, mely a mai használatból már kikopott.

rim, Róma, Rome; *rim papa*, római pápa. Főleg ez utóbbi kifejezéssel kapcsolatban használatos, valószínűleg *rim* kiejtéssel, melylyel a *róma* szót a *rum*-tól akarták megkülömböztetni.

ringa, hareng, *ringa tuzlusu*, sózott hering. V. ö. olasz *aringa*, új-görög *ἀπέριγα*, *πέριγα* alakokat.

roket, fegyver-nem, fusée à la roquette; *roket fişengi*, fusée de siège. Európai átvétel.

roman, regény, roman. Újabb francia átvétel, az irodalmi műfajjal egyetemben. Régebben a *hikjaje* pótolta.

ruba (*uruba*, *urba*), ruha, vêtements, robe. Az olasz *roba* átvétele. Ugyanezen szónak *ruha* kiejtése magyar, illetve délszláv kiejtésre vall.

Sabun, szappan, savon. Az arab nyelv révén került az európai nyelvekbeli szó a törökbe.

safra, hajómszó, lest de navire; *safra almak*, prendre du lus. Az olasz *zavorra* szónak arab közvetítéssel átkerült alakja.

safran, sáfrány, épice. Ez európai szó az arab *zayferan* útján került a törökségbe.

saksi, virágedény, vase de terre ou de porcelaine. A Lehče a *Saxe* (szász) szóból származtatja, az *i* arab melléknévképző, tehát szászországi.

salam, szalma, paille ZEN. A *saman*-nak e ma már ismeretlen alakját a szlovén *slama*, magyar *szalma* alakokkal veti egybe.

salamon, lazacsz, lachs, salm ZEN. Az olasz *salamone* átvétele. Az új-görög *σολομών* török kölcsönzés.

salamura, halféle, saumure, salaisons. BARB. az olasz *salamora* (*salamoja*) átvételének tartja.

salaš (*salaž*), sátor, zelt, hütte ZEN. E ma már használatban nem levő szót MIKLOSICH a magyar *szállás* és a hasonló hangzású délszláv alakokkal hozza összefüggésbe. Hódoltságkorabeli szó.

salata, saláta, salade; *salatalik*, salátaféle JUS. Az olasz *salata* mellett v. ö. új-görög *σαλάτα*.

salča, sauce, ragoût. BARB. az olasz *salza*, görög *σάλτσα* alakokkal hozza összefüggésbe.

salja (*saljar*), salive; *saljali*, bavard, sot. MEYER a görög *σάλιον* pluralisából képzettnek tartja; v. ö. *σαλιάρης* adj.

saljangoz, csiga, schnecke. MEYER az új-görög *σάλιαγκος* szóból származtatja; v. ö. görög *σάλιον*.

salon, terem, salon; törökösen *divan-hane*. Ujabb francia átvétel.

salta, hajósműszó, főleg ezen kifejezésben: *salta-marka*, jaquette de paysan. Az olasz *saltambarco* átvétele.

samovar, theafőző, samovár. A perzsák révén átkerült orosz kifejezés. Rendesen *semaver*-nek ejtik ki, a hogyan a perzsák is nevezik.

sandal, hosszú keskeny csónak, sandale. Nyilván összefügg vele a *sandalije* szó is, mely széket jelent: chaise, fauteuil. BARB. az indus eredetű *santal* fával hozza összefüggésbe, mint a melyből a szék készült.

santur, zeneszerszám, instrument de musique. Az arab *santur*-t, mely kölcsönzője a töröknek, a görög *σαλτήριον*-ra vezeti MEYER vissza.

saparna (*saparine*), orvosi szer, arbuste dont la racine est employée en médecine. BARB. az olasz *salsapariglia* mását látja benne.

saparta, elviselés, supporter, prendre patience. BARB. e ma már használaton kívüli szót az olasz *sopporto* neologismusának tartja.

sardela, sós hal, sardine; törökösen *ateš baliği*, tűzhal.

Az olasz *sardella* átvétele. V. ö. új-görög *σαρδέλλα*. A *sardelja*, mely szintén használatos, az új-görög alak pluralisából (*σαρδέλλα*) való.

sarpa, halféle, espèce de poisson Jus. Az olasz *sarpa* átvétele.

saz, erdélyi szász, Sachsen in Siebenbürgen ZEN. Hódoltságkorabeli átvétele a magyar *szász* szónak.

sedja, gyaloghintó, brancard, chaise à porteur. Az olasz *sedia* átvétele.

sekestro, *sikistro*, foglalás, sequestre; *sekestro etmek* foglalni. Általánosan elfogadott törvénykezési és kereskedelmi műszó. Az olasz *sequestro* átvétele.

semender, salamander. Úgy látszik, hogy valamely keleti nyelv közvetítésével átkerült szó, melynek alapja a görög *σαλαμάνδρα*-ban keresendő.

semer, nyereg, crochet de portefaix, bât; *semerlemek*, felnyergelni, báter. MEX. a görög *σαμάρι* szóval hozza etymologiai összefüggésbe.

setre, kabát, vêtement de drap; v. ö. *setri* BARB. A Lehce a francia *surtout* mását látja benne, és megemlíti a hasonló jelentésű *sürtuku* alakot is.

sihorta, biztosítás, garantie, assurance; *sihorta etmek*, biztosítani; *sihortalı mal*, biztosított vagyon. Az olasz *sicurta* átvétele.

sija, hajósműszó, cri de commandement; *sija etmek*, virer. Az olasz *scia* (fr. *scie*) átvétele.

silistra, hajósműszó, sifflet de manoeuvre. BARB. az új-görög *σπίστρα* átvételének tartja.

simit, l. *peksemet*.

simsar, ügynök, censal, courtier. Az arab úton ájtött szó az olasz *censale* kifejezésen alapszik.

sinarit, sorte de requin Jus. A görög *συναγρίδα* átvételét látja benne MEX.

sinir, határ, frontière, limite. MEX. a bizancki *σύνορον* alakot látja benne, noha a *sinir* kiejtést nem tudja belőle magyarázni.

sinjor, európai úr, monsieur. Az olasz *signore* szónak, főleg a spanyol zsidók révén elterjedt használata. Ujabban főleg ezekre alkalmazzák, míg az európaiaknak *mosju* (monsieur) a címök.

sinkunta, népies kiejtése az *isconta* szónak, mely az olasz *sconto* átvétele.

sintina, épületrész, az olasz *sentina* átvétele.

sirto, egy görög táncznak és dallamnak a neve, espèce de danse légère. Új-görög átvétel, v. ö. σαρτός.

sistra, asztalos kés, espèce de râpe, instrument de menuiserie. BARB, a görög ξόστρα átvételének tartja.

sitara, czitera-féle eszköz, espèce de cithare à trois cordes. Jus. A francia *cithare* szónak görög közvetítéssel átkerült alakja.

sito, szita, sieb. MIKLOSICH a délszláv *sito*, új-görög σίτα alakokkal veti egybe; v. ö. magyar *szita*. A mai használatból kikopott.

sizil, törvénykezési műszó, registres des tribunaux. Az arab nyelv révén ájtött szót MEYER bizanczi eredetűnek tartja, v. ö. σιγλλον.

sifir, zérus, nulla, chiffre. Az arab nyelv útján ájtött szó a fr. *chiffre*, magyar *czifra* szókkal azonos eredetre vall.

sinavíz, növényfaj, cynoglosse ZEN. MEYER a görög κινώγλωσσον szóból magyarázza.

sirma, aranyfonál, hímzés, fil de métal fin; *sirmali*, aranyhímzéses. MEYER a görög σόρμα szóval akarja összefüggésbe hozni.

soba, kályha, poël, fourneau ZEN. A MIKLOSICH említette délszláv alakok valószínűleg török átvételek, noha a szoba szó kétségtelenül idegen eredetű, v. ö. *izba*.

sofu, fanatikus, dévots. BARB. az arab *sof*-ből származtatja, mely biz. kelmét, szövetet jelent, MEY. ellenben a görög σοφός-szal veti egybe.

sofra, asztal, table à manger. Európai eredetűnek látszik.

soltat, jelenti főleg az európai módon felszerelt katonát, les fusiliers des milices. BARB. A francia *soldat* szót látja benne, noha valószínűbb a német *soldat* átvétele.

sülta, tengeri kagylóféle, petit coquillage de mer. Görög eredetű szónak látszik.

sülügen, zinober, vermillon. MEYER a perzsa nyelv útján ájtött görög szónak (σουλκόν) tartja.

sülümen (*sülmen*), higanyból készült festőanyag. MEY. a *sublimatum* szót ismeri fel benne, a nélkül, hogy a közvetített nyelvről számot tudna adni.

sünger, spongya, éponge. MEYER az új-görög σφουγγάρι alak-
kal hozza összefüggésbe.

šajka, sajka, barque en usage chez les riverains du Danube ;
bâtiment à trois mâts. Hódoltságkorabeli átvétele a magyar *sajka*
szónak; v. ö. a megfelelő délszláv alakokat.

šale, kioszk, kastély; *šale köškü*, a szultán egy kis kastélyának
a neve. Ujabb átvétele a francia *chalet* szónak.

šampanja, champagnei bor; *šampanja šarabi*, pezsgő bor.
Ujabb francia átvétel.

šapka, kalap, sapka; chapeau européen; *šapkali*, európai,
vagyis sapkát viselő, ellentétben a *fezli*-vel, azaz fezt viselővel.
MEYER szláv átvételnek tartja.

šantav, sánta (Boszniában használatos). Valószínűleg magyar,
illetve szerb átvétel.

šarampoj (*šaranpol* ŠAK.), sorompó, barrière, palissade. Hó-
doltság korabeli átvétele a magyar *sorompó* szónak. Az *l*-es végű
alak délszláv közvetítésre vall.

šato, kastély, chateau. Ujabb francia átvétel.

šertunje, keresztény egyházi műszó, imposition des mains
dans la consécration des évêques. ZENKER a görög χειροτονία átvé-
telének tartja.

šifra, titkos írás jele, chiffre; *šifra ile jazmak*, écrire en
chiffres, *šifralamak*, ugyanazon jelentéssel. BARB. az olasz *cifera*
átvételének tartja.

šik, *šik bej*, divatos, divatos urfi; *šiklik*, divatosság. Ujabb
igen elterjedt francia átvétel.

šimindifer, vasút, chemin de fer. Ujabb és használatos átvé-
tele a francia *chemin de fer*-nek, mely a török *demir jolu* (vasút)
kifejezést majdnem kiszorította.

šindere, zszindely, bardeau. MEYER a németből származtatja,
v. ö. szerb *šindra*, magyar *zszindely*.

šinil, köpönyegféle, sorte de capote à l'europeenne. MEY. a
francia *chenille* szót látja benne.

širinga, locsoló, seringue, clystère. BARB. az olasz *sciringa*
szóból származtatja; v. ö. görög σφρυγίς.

šose, nagy út, országút, chaussée; *šose žaddesi* országút.
Ujabb, igen elterjedt átvétele a francia *chaussée* szónak.

tabaka, dohányzacskó, boîte dans laquelle on conserve la tabac. Az olasz *tabacco* újabb átvétele.

tabla, asztal, table a manger. Az olasz *tavola* átvétele. Ugyancsak olasz eredetű a *tavla*, *taula* nevű kockajáték is, table de damier ou d'échiquier.

taks, ritus, cérémonial chez les chrétiens d'Orient. BARB. a görög τάξις átvételének tartja.

talaz, tenger hulláma, vague de la mer; *talazlanmak*, être agité, *talazlık*, tenger hánykódása. BARB. a görög θάλασσα átvételének tartja.

talika, kétkerekű kocsis, voiture turque. Homályos eredetű átvétel. Úgy látszik, hogy hódoltság korabeli szó; v. ö. a magyar *taliga* és a többi balkán nyelvekbeli alakokat.

talja, befejezett, tökéletes; parfait, complet. BARB. a görög τέλεια átvételének mondja.

tanta, vászonsátor, tente, banne; *tanta açmak*, ouvrir la banne. Az olasz *tenda* átvétele.

tapa, dugó, bouchon, tampon; *tapa burgusu*, dugóhúzó Jus. Az olasz *tappo* átvétele MEX.

tarhana, tarhonya, espèce de conserve faite de farine et de lait caillé. V. ö. magyar *tarhonya*, továbbá új-görög ταραχάνα szót.

tarhun, növénynév, plante aromatique (estragon). BARB. a görög δρακόντιον átvételének mondja.

tarim, kupola, édifice à soit rond ou voûté, coupole. MIKL. a görög τέρεμνον, magyar *terem*, ószl. *trêm* szókkal veti egybe.

tavla, l. *tabla*.

tavolun, hajóműszó, madriers, bordages du pont. BARB. az olasz *tavolone* átvételét látja benne.

tavus (*taus*), páva, paon; *taus kusu*, páva madár. Közvetlen a perzsa nyelvből való, eredetileg azonban a görög τὰὺς szóval függ össze.

telgraf, sürgöny; *telgraf-hane*, sürgönyhivatal; *telgraf éekmekmek*, sürgönyözni. Mint népetymologiai változat meg van a rövidített *tel* alak is, mely a fonalat jelentő *tel* szóval van összezavarva; v. ö. *tel vurmak*, sürgönyözni.

temel, alap, base, fondement; *temel atmak*, jeter les bases. BARB. a görög τεμέλιον változatát látja benne.

teransit, kereskedelmi műszó: *teransit resmi*, droit de tran-

sit. A francia *transit* ujjabb átvétele. Használatos még e mellett az olaszos *transito* kifejezés is.

teransport, főleg mint lithografiai műszó használatos. A francia *transport* ujjabb átvétele BARB.

teravers, *travers*, *pièce de bois sur l'aquelle reposent les rails*. A francia *travers* ujjabb átvétele.

terementin (*tereminti*, *tiriminti* BARB.), *térébenthine*, *arbre de la famille des Ter.*; *tereminti ağacı*, *térébinthe*. BARB. a görög *τέρμιδος* átvételének mondja.

teren (*tren*), *vonat*, *train de chemin de fer*. Elterjedt neologismus a törökösebb *katar* (ar.) helyett. Használják még az olaszosított *treno* alakot is; v. ö. fr. *train*.

termometro, *időmérő*, arabosan *hararet terazisi*, *hőség mérője*. Ujjabb olasz átvétel.

terpane, *halféle*, *poisson de la famille des Sélaciens*. BARB. a görög *δρέπανι* alakból eredteti.

tersane, *arsenal*. E szót BARB. az olasz *darsina* alak átvételének tartja. Maga az olasz kifejezés azonban nem egyéb, mint az arab *dar-es-sana'a* (a mesterségek kapuja) mása, mely több európai nyelvbe is átmént.

tiatoro, *színház*, *théâtre*; *tiatoro ojunu*, *színháték*. Az olasz *teatro* ujjabb átvétele.

tifo, *tífuszbetegség*, *maladie typhus*. Az olasz *tifo* ujjabb átvétele.

tiranti, *bretelles*. BARB. az olasz *tirante* átvételének tartja.

tirfil, *lóhere*, *chlee*. MEYER az új-görög *τριφόλλι* átvételének tartja.

tirinket, *hajóműszó*, *mât de misaine*, *voile de misaine*. Az olasz *trinchetto* átvétele. A *tirinketin*, mely ugyanezen fogalomkörhöz tartozik, a *trinchettina* kölcsönvétele BARB.

tirhos, *szardella*, *sardelle*. MEYER a görög *τριχός* szóból eredteti, v. ö. ó-gör. *τριχίς*.

tirjak, *ópium*, *thériaque*. A perzsa *terjak* közvotított átvétele, melyből továbbképzéssel *terjaki*, *ópiumélvező*, *adonné à l'opium*. A görög *θηριακή* átvétele.

titre, *czédrusfa*, *résine de cédre*. V. ö. *kitre* Jus. A görög *κεδρία* átvétele MEY.

tílisim, talizmán, sortilège, amulette. BARB. a görög τέλεσμα szóból eredeti, mely több keleti nyelvbe is eljutott.

tíraγis, espèce de gruaux. BARB. az új-görög τράγος átvételének tartja.

tírapeza, asztal, table à manger. Az új-görög τράπεζα átvétele. Használatos *trapeze* alakban is.

tírpan, vágóeszköz, instrument pour couper l'herbe; *tírpanzī*, faucheur; *tírpanlamak*, faucher. A görög δρεπάνι átvétele.

tirtír, borkő, tartre: *tirtíri*, tartrique Jus. Eredetére nézve v. ö. olasz *tartaro*, görög τάρταρος alakokat.

toka, érintés, trinquer; *toka etmek*, kecczintani. Az olasz *toccare* ige imperativusi alakjának átvétele.

tolvaj, rabló, räuber; v. ö. *dulvaj* ZEN. Valószínűleg hódoltság korabeli szó, v. ö. magyar *tolvaj*, szlov. *tolovaj* és gör. τούλβα alakokat MIKL.

tomar, göngyöleg, rouleau; *kjād tomarī*, registre. BARB. a görög τομάριον (τομάρι) alakot látja benne.

tonilata, tengeri hordó, tonneau de mer. Az olasz *tonnellata* átvétele.

torina, delfin-féle hal, poisson du genre dauphin. Eredetére nézve v. ö. olasz *tonnina*, gör. τουνίνα MEY.

tömbeki, perzsa dohány, melyet a *nargilé*-hoz használnak. BONELLI olasz eredetű szónak vallja, noha a török nyelvbe perzsa révén jutott.

trahonja, halféle, poisson de la famille des Scombéroïdes. MEYER a görög δράκαινα szóval veti egybe.

tramola, hajósműszó, az olasz *tira molla* átvétele.

trampa, csere, échange, troc; *trampažī*, brocanteur; *trampa etmek* elcsereálni. BARB. az olasz *tramuta* átvételének tartja.

trampet (*trempet*, *tirempet*, *trampeta*), trombita, trompette; *trampetažī*, trombitás; *trempet čalmak*, trombitálni. Az olasz *trombeta* átvétele.

tramve (*tiramve*, *tramva*), lóvasút, tramway. Ujabb európai átvétel; v. ö. *tramve arabasi*, lóvasút kocsija.

transi, bárkaféle, espèce de barque pour la navigation du Danube. BARB. oláh átvételnek tartja.

tuγla, téglá, brique cuite. MEY. az új-görög τούβουλον átvéte-

lének tartja, noha tekintetbe veendő a többi európai nyelvű szók is, melyek a török alakkal azonos eredetűeknek látszanak.

tulumba, szivattyú, pompe; *tulumbaži*, tűzoltó, szószerint szivattyús. Bon. olasz eredetű szónak tartja.

turfanda, korai gyümölcs vagy főzelék, primeur en fruits et en légumes. Az új-görög τροφαντό török átvételnek látszik. Közvetlenül perzsa átvétel.

tün, halféle, thunfisch. A görög θύνος szónak arab közvetítéssel átvett alakja.

tünel (*tonel*), alagút. Az angol *tunnel* szónak újabbkori átvétele.

türvin, törvény, der ungrische reichstag ZEN. Hódoltság korabeli átvétele a magyar *törvény* szónak.

Ugur, szerencsés találkozás, chance favorable; *uğurlar ola*, rövidítve *ūrola*, köszöntés, *uğursuz*, szerencsétlen. A latin *augur* szóval függ nyilván össze.

ulufer, l. *nilufer*.

uniforma (*uniforme*, *üniforme*), egyenruha, *uniforme*; *büjük* *uniforma*, díszruha ŠAK. Ujabb francia vagy olasz átvétel.

uruba, l. *ruba*.

urus (*rus*), orosz, russe; gyakoribb használatú a *moskov* szó. Ellenben *rusija*, Oroszország, *rusijali*, oroszországi.

uskumru (*skumri*), halféle. Az új-görög σκομπρί átvétele.

ustuliča, zsámoly, tabouret à trois pieds. Hódoltság korabeli szó, a bolgár *stolica* átvétele.

üsküf, süvegféle, bonnet, coiffure ancienne. Eredetere nézve v. ö. olasz *scuffia*, újgör. σκούφια.

Vaftis, keresztelés, baptême; *vaftis etmek*, baptiser. BARB. a görög βάπτισμα átvételének tartja.

vagon, vasúti kocszi, *šimindifer vagonu*, vasút vagonja. Ujabbkori francia átvétel.

vakansa, szünidő, vacances ZEN. Az olasz *vacanze* újabb átvétele.

vamži, vámhivatalnok, emin. Hódoltságkori átvétele a magyar *vám* szónak, mely a török melléknévi *ži* képzővel van ellátva.

vapor, gőzhajó, bateau à vapeur; *posta vaporu*, gyorshajó,

paquebot **ŠAK**. A *vapore* olasz átvétele, mely a nép ajkán *papor*, *papur*, *pampur*-nak is hangzik.

varda, vigyázz, prenez-garde. Az olasz *guarda* átvétele. Ugyanez a szó még sok hajósműszóiban is szerepel, így p. *varda-sole*, ol. *guarda sole*; *varda-mana*, ol. *guardamani*; *varda-kosta*, olv. *guarda coste*; továbbá: *varda-geri*, *poste-vigie*, *vardazi* *vigie* stb.

vardijan, őr, őrizet, gardien, garde. **BARB.** az olasz *guardiono* újabb átvételének tartja.

varga, mint hódoltságkorabeli magyar átvétel gyakran fordul elő az egykorú iratokban; v. ö. *varga-baši*, *varga-czéhmaster*.

varil, tonna, baril, petite barrique; *varil resmi*, droit de tonnage. Eredetére nézve v. ö. olasz *barile*, francia *baril* szókat. Ujabb átvétel.

varios, kalapácsféle, marteau à l'usage des casseurs de pierre. **BARB.** a görög *βαράος* átvételének tartja.

varoš (*varuš*), város, faubourg fortifié. Hódoltság korabeli átvétele a magyar *város* szónak. **ZENKERNÉL** *baruš* alakban is előfordul.

vatoz, czethalféle, poisson de la famille des Sélaciens. Eredetére nézve v. ö. új-görög *βάτος*.

vatur, koesi, voiture. Ujabbkori átvétele a francia *voiture* szónak, törökösebben: *araba*.

vazo, váza, vase. **BARB.** az olasz *vaso* átvételének tartja.

vedre, mértékféle, baquet pour la traite du lait. **MIKL.** a szláv *vedro*, magy. *veder* szókkal veti egybe.

velence (*velense*), takaróféle, wolldecke **ZEN.** Nem lehetetlen, hogy a magyar *velenczé*-vel azonos szóval van dolgunk.

veranika, növényféle, az olasz *veronica* átvétele; v. ö. görög *βερονίκη*.

videla, fiatal borjú, jeune veau. Jelent borjúbőrt is, cuir pour chaussure. **MEYER** az olasz *vitello*, illetve velencei *videlo* átvételének tartja. Az új-görög *βιδέλο* török átvételnek látszik.

višne, meggy, griotte. **MIKL.** a délszláv *višnja* alakokkal veti egybe, melyek azonban török átvételek is lehetnek. V. ö. görög *βουσσινιά* **MEX.**

vizita, *vizite* látogatás, visite, főleg orvosi látogatás; *vizite*

etmek, meglátogatni; *vizite kartasi*, névjegy. Az olasz *visita* újabb átvétele.

vojnak (*vojnak*, *bojnuk*), harcász, guerrier. Hódoltság korabeli átvétele a délszláv *vojniki* szónak.

vojvoda, helytartó, vaivode; *vojvodalik*, vajdai méltóság ZEN. Hódoltság korabeli átvétel a balkán nyelvekből.

volkán, tűzhányó hegy, vulcan ZEN. Az olasz *volcano* újabbkori átvétele.

votka, ital. szesz, itál, boisson. Átvétel az orosz nyelvből, de nem közvetlen úton. LUGAT.

Zafra, hajómszó, lest de navire; *zafra almak*, charger du lest. BARB. az olasz *zavorra* (lat. *saburra*) átvételének tartja.

zaganos, sólyomféle madár, oiseau de chasse. BARB. görög átvételnek tartja. — Ugyanígy hangzik a *čaganos* szó népies kiejtése is.

zargana, halféle, espèce de poisson, congre Jus. V. ö. újgörög *σαργάνος*, *σαργάνη* alakokat.

zernik, méregféle, mélange d'arsenic et de soufre. A perzsa átvétel az *arsenic* szóval van összefüggésben, v. ö. görög *ἀρσενικός*.

zevž, férj, mari; *zevže*, nő, épouse. Az arab *zevž* szót MEYER a görög *ζευγος*-ból származtatja.

zofa, növényféle, hysope, plante officinale. BARB. a görög *ῥωπικόν* szóból eredtetni; v. ö. *zofa šarabi*.

zolota, régi ezüst pénz, ancienne monnaie d'argent. Erdetére nézve v. ö. a délszláv *zolota* alakot, továbbá a hasonló nevű lengyel pénznemet.

zümrüd, smaragd, émeraude. A perzsa átvétel a görög *σμάραγδος*, *σμάραγδα* szókkal függ össze.

zünnar, barátöv, ceinture de moine. BARB. a görög *ζωνάριον* átvételének tartja.

žarrafija, földrajz, géographie. Ujabbkori átvétele a francia *géographie* szónak.

žaket, kabát, jaquet. Ujabbkori francia átvétel, v. ö. *palto*, *setre*, *pantalon*, *manto* szókat.

žandarma, zsendár, gendarme. Ujabb átvétele a francia *gendarme* szónak.

žanfes, selyemszövet, étoffe de soie légère; v. ö. *žanfes salvar*, BONELLI olasz eredetű szónak tartja.

žendere, sajtó, pressoir, cylindre. BARB. a görög κλινδρος, olasz *cilindro* szókkal veti egybe.

ženeral, tábornok, général; *liva ženeralì*, général de brigade. Ujabb francia átvétel. Használatos még a *konsolos ženeral* is, a consul général átvételeképp.

ženeviz, e szó, mint egy törökországi régi nép elnevezése gyakori használatú. Eredetére nézve nem más, mint az olasz *genuese* (genuai) átvétele.

žimnastik, testgyakorlat. Ujabbkori átvétele a francia *gimnastique* szónak.

žirante, kereskedelmi műszó, endosseur. Az olasz *girante* átvétele.

žiro, kereskedelmi műszó, endossement d'un effet de commerce; *žiro etmek*, forgatni, endosser; *žiro ile havale etmek* ŠAK. Az olasz *giro* átvétele.

živata, szegféle, espèce de clou plat. BARB. az olasz *chiavetta* átvételének tartja. V. ö. *živatalik*: bűjük ekter ŠAK.

župpe, hosszú ruhaféle, vétement long et étroit. Az olasz *giuppa* az arab eredetű *župpe* átvételének látszik.

KÚNOS IGNÁCZ.

Pozsár. A MTsz. legújabb füzeté Szatmár-megyéből a többi közt ezeket közli: «*pozsár*: gazból rakott tűz, a mellyel a tarlót égetik». Ugyanezen mutató szó alatt Szolnok-Doboka megyéből pedig ezt a mondatot olvassuk: «Mind *pozsár* az egisz domb». Nekem úgy tetszik, hogy e mondatban a *pozsár* azt a területet jelenti, a melyet a «gazból rakott tűz» elpusztított. Támogatja e feltevést a szó etymológiája is. BRANDL «Glossarium illustrans bohemico-moravicæ historiæ fontes» című könyvében olvassuk a következőket: *Požár* 1. Der Brand. 2. Die Brandstätte, wo nach dem Brande Fristler angesiedelt wurden: o lhotniky vnově na požáry se osazujíci stb. Az ilyen területre költözködő telepest *požárník*-nak is hívták. A magyar *pozsár*-nak szerintem két jelentése van vagy volt: 1. tűz; 2. tűzpusztította terület. A szó szláv eredetű a magyarban, s etymologiailag egy a *zsarátnok*-kal, a mennyiben mind a két szó a szláv *žer*-gyökérszóból való (v. ö. MIKL. EtymWb. *žer*-, és *zsarátnok* Nyr. 11: 567.).

M. J.